

УДК 005.311.6:378

Д.Є.ШВЕЦЬ (доктор соціологічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту організацій)

Запорізька державна інженерна академія, Запоріжжя, Україна

Л.М.ШВЕЦЬ (кандидат соціологічних наук, доцент кафедри менеджменту організацій)

Запорізька державна інженерна академія, Запоріжжя, Україна

E-mail: admin@zgia.zp.ua

**МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ В СТРУКТУРНО-
ФУНКЦІЙНІЙ ПАРАДИГМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА СОЦІОЛОГІЇ
УПРАВЛІННЯ**

Статтю присвячено проблемі концептуалізації технологій управління вищою освітою в парадигмі структурного функціоналізму.

Ключові слова: управління, управління освітою, структурно-функційна парадигма менеджменту, технології управління, соціологія управління.

Постановка наукової проблеми. Сучасну науку управління вищою освітою прийнято поділяти на такі рівні знань: перший – представлений теоріями соціального управління, які є частиною швидше загальних політико-економічних і соціально-філософських концепцій, які пояснюють механізм функціонування соціуму на різних історичних етапах, а другий – більш конкретний, галузево-емпіричний, який забезпечує науково-методичну базу для вироблення практичних рекомендацій у вигляді прикладних теорій організації і управління, які включають в себе дослідження структур управління, їх функціональні особливості та способи взаємодії із об'єктами управління (механізми управління). Важливим питанням теорії і практики менеджменту в вищій освіті, у зв'язку із зазначеним, стає досягнення гармонізованості між застосовуваними управлінськими технологіями та інституційними моделями управління вищою освітою. Саме цій проблемі і присвячено дану статтю.

Цілі статті та постановка завдань. *Метою статті* є визначення евристичних можливостей застосування структурно-функційної парадигми в менеджменті вищої освіти. *Завданнями статті*, у зв'язку з вищезазначеним, є: визначення співвідношення структурно-інституційних та технологічних компонентів управління вищою освітою; концептуалізація взаємозв'язку між технологіями управління та моделями управління вищою освітою.

Невизначена наукова проблема, якій присвячено статтю. Статтю присвячено проблемі концептуалізації технологій управління вищою освітою в парадигмі структурного функціоналізму.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання наукової проблеми. Розвиток соціологічної теорії управління в аспекті аналізу співвідношення між інституційними та соціотехнологічними складниками управління вищою освітою відбувався завдяки появі низки

наукових підходів, які суттєво вплинули і продовжують впливати на формування її предметної сфери: *А) раціоналістично-бюрократичний підхід*, найтипівішими для якого є школа наукової організації праці (наукового менеджменту) Ф. Тейлора; адміністративна, або класична школа управління А. Файоля; теорія структури влади, або ідеальної бюрократії М. Вебера; *Б) соціально-психологічний підхід*, для якого найхарактернішими є школа людських відносин Е. Мейо; теорія „Х” та „Y” Д. Мак-Грегора; теорія стилів управління К. Левіна; *В) системно-математичний підхід*, який поєднує як класичну і соціально-психологічну школи, так і численні прикладні організаційно-управлінські концепції, теорії та розробки на основі застосування кількісних методів з широким використанням комп’ютерних технологій і програмного організаційного моделювання [5, с. 233–241]. З появою останнього напрямку відбувся остаточний перехід у розумінні проблем управління від суто інженерного підходу до соціологічного, в центрі уваги якого перебуває, перш за все, людина в системі управління з її потребами, інтересами й цінностями. Значний внесок у розробку проблем управління суспільством та різними його підсистемами і сферами зробили А. Сміт, Ф. Тейлор, А. Файоль, М. Вебер, В. Зомбарт, Д. Кейнс, Й. Шумпетер, О. Богданов, В. Афанасьєв, С. Булгаков, М. Туган-Барановський, П. Друкер, Г. Саймон, Ч. Барнард, Д. Гвішані, М. Лапін, А. Пригожин, А. Кравченко, Є. Бабосов та інші дослідники [1, с.12-36]. Внаслідок цього раціоналістичний підхід в соціологічній теорії управління став поступатися місцем іншому підходу – поведінковому, який ґрунтується на знаннях фундаментальних положень соціології і психології щодо суб’єктів господарської та управлінської діяльності. Завдяки цим знанням стало можливим поглиблене розуміння реальної суті процесу управління як в організаційних формуваннях, так і в ширших соціальних системах. І тоді з’явилися такі поняття, як участь працівників в управлінні, керівництво і лідерство, імідж і стиль діяльності керівника, особисте зростання менеджера, поведінка людини в організації тощо.

Отже, соціологічні знання були не тільки сприйняті наукою про управління, а й почали розглядатися нею як необхідна й важлива складова подальшого розвитку. Водночас, активне використання в соціології управління системного підходу зумовило й подальше ускладнення системи управлінського знання. Зокрема, поглиблено почали досліджуватися організаційні структури управління як соціальні системи, що активно взаємодіють як із зовнішнім, так і з внутрішнім середовищем. При цьому було встановлено, що, залежно від типу середовища, можуть ефективно функціонувати як бюрократичні, так і органічні (дебюрократичні) системи управління. Саме у зв’язку з цим в 70-х роках ХХ ст. виникла ідея ситуаційного підходу до управління соціальними системами. Вважається, що саме вона «примирила» представників раціоналістичного і поведінкового підходів в управлінні соціальними організаціями. Подальший розвиток соціологічної теорії управління наприкінці ХХ століття логічно привів до усвідомлення великого значення організаційної поведінки і організаційної

Швец Д.Є., Швец Л.М., 2013

культури як важливих характеристик, що інтегрують всі особливості сучасної організації – і системні, і поведінкові, і соціокультурні. Це, зрештою, значно посилює гуманістичну компоненту в управлінні сучасними організаціями, що спирається переважно на людський потенціал як керівників, так і підлеглих, а також на необхідність їх взаємодії в організації (організаційної взаємодії) заради досягнення певних цілей. Слід також відзначити, що формування соціології управління як особливої соціолого-управлінської наукової дисципліни стало можливим внаслідок виокремлення в якості предмета її вивчення специфічної підсистеми, що іменується формальними і неформальними взаємодіями індивідів та соціальних груп як елементів будь-якої соціальної системи.

Виклад основного матеріалу дослідження та обґрунтування отриманих наукових результатів. Управління освітою можна розглядати в процесуальному та динамічному вимірі – як сукупність технологій впливу, в статичному вимірі – як соціальний інститут та соціокультурне явище макрорівневого гатунку. Управління освітою, в першому вимірі, можна вважати різновидом соціального управління, що являє собою (в процесуальному вимірі) цілеспрямований вплив суб'єкта управління (в особі уповноважених державних органів управління освітою, громадських організацій, приватних осіб) через певні технології на об'єкт управління на макрорівні (виховні та навчальні заклади як організовані інституції первинної та вторинної соціалізації та продукування інтелектуального та символічного капіталу) та мікрорівні (безпосередньо – вплив вихователів, вчителів, викладачів, тьюторів, наставників науковців та ін. на учасників виховної, навчальної та наукової діяльності (вихованців, учнів, студентів, слухачів, аспірантів) через технології виховання, навчання та виробництва наукового знання) задля підтримання функційно-оптимального режиму формування первинних соціальних навичок, когнітивної та ціннісної акультурації для різних соціальних груп та структурування соціокультурного середовища відтворення відповідності особи як нормативного соціотипу (модальної особи – та суспільства як макрорівності [4, с.23-24].

Управління освітою в другому (статичному) вимірі представляє собою соціальний інститут – сукупність легітимованих статусно-рольових ієрархій, які задовольняють потребу створення соціально-нормативних умов соціалізації, когнітивно-ціннісної акультурації та продукування наукового знання різноманітними закладами та установами освіти, а також потребу здійснення соціалізації, навчально-виховного процесу та продукування наукового капіталу (у вигляді науково-дослідної діяльності) через застосування відповідних технологій мікрорівневого впливу суб'єктів управління (вплив вихователів, вчителів, викладачів, тьюторів, наставників науковців та ін.) на учасників виховної, навчальної та наукової діяльності (вихованців, учнів, студентів, слухачів, аспірантів). Управління освітою як соціальний інститут виконує відповідні функції, що відповідають

задоволенню певних потреб суспільства (див. таблицю нижче). Першочергова функція освіти, на думку автора, полягає у підтриманні сформованої моделі соціальної стратифікації через технології соціально-топологічного орієнтування представників різних соціальних груп.

Соціально-топологічне орієнтування представляє собою діяльність інституцій освіти по визначенню місця тієї чи іншої соціальної групи/представника соціальної групи в соціальному просторі суспільства та стратифікаційних ієрархіях. Функції управління освітою – це напрямки ціннісно-конструюючого, нормативно-регламентуючого та контролюючого впливу суб'єктів управління освітою на первинні об'єкти управління у вигляді наукових та педагогічних спільнот (репродуктивних та продуцентів відповідного інтелектуального капіталу) а через них – на вторинні об'єкти управління у вигляді дитячих, учнівських, студентських, слухацьких та ін.. спільнот та окремих мікроколективів.

Таблиця 1 – Співвідношення між соціальними функціями та потребами, які задовольняються інститутом управління освітою

<i>Функції та субфункції інституту управління освітою</i>	<i>Потреби, які задовольняються за рахунок функцій</i>
1. Соціально-нормативне регулювання умов соціокультурного відтворення соціальних груп та осіб (управління соціально-нормативними умовами соціалізації, навчання та виховання, наукової діяльності та конституювання педагогічних спільнот) 1.1. Субфункція формально-правової регламентації діяльності спільнот та індивідів 1.2. Субфункція встановлення взірців когнітивної та моральної активності 1.3. Субфункція контролю у вигляді відтестовування відповідності досягнутих результатів встановленим когнітивним та морально-етичним взірцям	Потреба в соціалізації, навчанні та вихованні представників різних соціальних груп як носіїв відповідного нормативного соціотипу [Романенко, 2005, с.68]; потреба в конституюванні педагогічних спільнот
2. Соціально-нормативне регулювання умов когнітивної та ціннісної акультурації	Елітоформуюча потреба, що знаходить своє вираження на рівні вищих навчальних закладів у вигляді формування високопродуктивних особистостей, які сприяють прогресу суспільства в усіх сферах життєдіяльності
3. Соціально-нормативне регулювання умов продукування наукового знання та (в окремих обставинах) внутрішньої комунікації наукової спільноти	Потреба зростання та розвитку суспільства за рахунок інтелектуального прогресу

Основними категоріями соціального управління є суб'єкт, об'єкт, управлінський вплив, зворотні зв'язки, управлінська система. Проте їх зміст, форми і методи впливу, цілі взаємодії, принципи, на яких вони базуються, зовсім інші, кардинально відмінні від технократичних і біологічних систем. Усі відомі категорії набувають у соціальному управлінні конкретного змісту.
Швець Д.Є., Швець Л.М., 2013

вираження у діях людей, їх колективів та взаємозв'язках [1, с.30-80]. Управління має місце у будь-якому суспільстві і практично у будь-якому людському колективі. Залежно від історичних, екологічних, політичних та інших обставин можуть змінюватися його цілі, форми, методи. Незмінною залишається необхідність в управлінні. Зважаючи на те, що управління є об'єктивною властивістю, внутрішньо притаманною будь-якій соціальній організації (системі), при визначенні категорії соціального управління слід завжди виходити з родових ознак поняття «організація». При цьому сутність управління як цілеспрямованого впливу в тоталітарних і авторитарних державах виявляється переважно в ототожненні державного управління із соціальним (оскільки саме в концепції історичного матеріалізму створюється конструкт «загально-народної держави»), що вступає у пряме протиріччя з принципами самоорганізації, притаманними громадянському суспільству та його суб'єктам. В умовах же функціонування демократичної системи управління, що базується на принципах ринкової економіки, сутність соціального управління полягає в координації і регуляції зв'язків та відносин між складовими елементами (або частинами) певної системи. Щодо системи освіти, керуючись впровадженою Е. Дюркгеймом типологією солідарності (органічна і механічна) як певного типу зв'язку між соціальними суб'єктами [2, с.30-45], можна здійснити логічну екстраполяцію цього поняття на управління системою освіти. Соціальне управління системою освіти в різних країнах може здійснюватись, за нашим загальним визначенням, за механічною та органічною моделями. Механічна модель передбачає насадження і конструювання системи освіти «згори», через вертикаль управлінської влади і передбачає збереження гегемонії бюрократії у налагодженні навчально-виховного процесу в окремих ланках системи освіти. За органічною моделлю, система освіти конструюється «знизу» - від суб'єктів громадянського суспільства, і її структурно-функціональні характеристики є зумовленими соціальними діями первинних агентів соціалізації або ж суб'єктів ринкової економіки. Таким чином, логіка аналізу підказує, що предметне поле соціологічної теорії управління охоплює структуру організації соціального управління, процес організації соціального управління і механізми організації соціального управління. Відповідно, соціологічна теорія управління системою освіти буде охоплювати предметне поле досліджень структур управління освітою, процесуальні особливості здійснення такого управління та механізми організації соціального управління освітою.

Виходячи із зазначеного, можна вести мову про визначення предмету галузевої та субгалузевої соціологій, кожна з яких послуговуватиметься відповідними предметними та поняттєво-категорійними кластерами – *соціології управління освітою* та *соціології управління вищою освітою* як субгалузями соціології управління.

Таблиця 2 – Предметне поле теорії управління системою освіти

Структури управління освітою	Процесуальні особливості здійснення управління	Механізми організації соціального управління освітою
Державні органи	Адміністрування, глобальна нормативна регламентація при безпосередньому втручанні в навчально-виховний процес та наукову діяльність, ідеологічне програмування	Адміністративне узалежнення Фінансове узалежнення Ідеологічний тиск
Управлінські структури мезорівневого самоврядування	локальна нормативна регламентація обслуговуючого характеру	Самоорганізація, обмежена організаційно-правовими стандартами освітнього простору
Громадські самоврядні асоціації	Вплив на локальну нормативну регламентацію обслуговуючого характеру	Мобілізація громадської думки, лобіювання
Приватні власники	Адміністрування на основі права власності при безпосередньому втручанні (невтручанні) в навчально-виховний процес та наукову діяльність	Фінансове заохочення-стимулювання

Таблиця 3 – Предметні та поняттєво-категорійні кластери соціології управління освітою та соціології управління вищою освітою як субгалуззями соціології управління

Галузь та субгалузі	Предметне поле	Поняттєво-категорійний кластер
Соціологія управління	Структури управління різними соціальними інститутами та підсистемами, процесуальні особливості здійснення управління та механізми організації соціального управління	Органи та установи управління, адміністрування, нормативна регламентація, ідеологічне програмування
Соціологія управління освітою	Структури управління освітою, процесуальні особливості здійснення такого управління та механізми організації соціального управління освітою	Державні/недержавні суб'єкти управління освітою, державне/громадське/приватне управління, адміністративні/колегіально-колаборативні/економічні технології управління закладами освіти
Соціологія управління вищою освітою	Структури управління вищою освітою, процесуальні особливості здійснення такого управління та механізми організації соціального управління освітою	Державні/недержавні суб'єкти управління вищою освітою, державне/громадське/приватне управління вищими навчальними закладами, адміністративні/колегіально-колаборативні/економічні технології управління закладами вищої освіти

Таблиця 4 – Рівні технологій управління системою освіти

Технології макрорівня	Технології мезорівня	Технології мікрорівня
Технології визначення макропріоритетів (освітня ідеологія та освітня політика)	Технології конструювання соціально-нормативних умов функціонування вищих навчальних закладів та інституціалізації управління ними (правова підсистема)	Технології управління навчально-виховним процесом з боку безпосередніх суб'єктів соціалізації – викладачів, тьюторів, тренерів тощо (підсистема соціалізації, визначення латентних зразків)

Вищезазначені технології знаходять своє застосування в рамках чотирьох систем управління вищою освітою: етатистсько-бюрократичною, корпоративно-сцентистською, громадською та менеджеріально-ринковою. Відмінності між ними наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Відмінності між етатистсько-бюрократичною, корпоративно-сцентистською, громадською та менеджеріально-ринковою системою управління вищою освітою

	Критерії розрізнення систем управління вищою освітою	етатистсько-бюрократична	корпоративно-сцентистська	громадська	менеджеріально-ринкова
1	способи формування закладів освіти	вольові адміністративні рішення (владно-імперативне утворення)	ініціативу вже наявних в освітньому просторі соціальних суб'єктів, причетних до соціально-професійної групи управлінців або ж службовців з числа науково-викладацького складу;	поєднання владно-бюрократичних, імперативних способів (в освітньому просторі) та внутрішньокорпоративного регулювання	утворення підприємницької команди – управлінського ядра майбутньої виробничої структури
2	критерії оцінювання діяльності самих інституцій освіти на рівні управління	службово-дисциплінарна лояльність і високу керованість службовців при реалізації різних правових норм	виступає створення конкурентоспроможного наукового продукту	соціальна відповідальність закладу освіти (виховання) перед суспільством	економічна ефективність та рентабельність утвореного закладу
3	способи селекції кадрів	призначення на посаду за формальними показниками	є науково-олігархічним (можливість доступу до тієї чи іншої мікроеліти для «новачка» визначається його соціально-адаптивними можливостями)	Підключення до соціальних взаємодій як науковців (викладачів), так і практиків, що мають виробничий досвід	є ринково-орієнтованим, тобто, пов'язаним із інтелектуально-виховною віддачею персоналу

Моделі управління освітою в структурно-функційній парадигмі менеджменту та соціології управління

Продовження табл. 5.

4	способи стимулювання і контролю персоналу	дисциплінарні санкції та (в незначній мірі) фінансове заохочення	соціально-статусні заохочення та фінансове стимулювання	заходи впливу через громадську думку та соціальну репутацію	є переважно фінансові інструменти
5	модель відносин між суб'єктом навчально-виховного процесу та об'єктом	модель «начальник-підлеглий»	«наставник (майстер, вихователь) – учень» передбачає інтелектуальну владу і авторитет	«модератор процесу – учасник-споживач»	«виробник навчально-виховних послуг – споживач»
6	дидактичні технології, що використовуються суб'єктами навчально-виховного процесу	переважно монологічними і спрямованими на однобічну соціалізацію об'єктів навчально-виховного впливу	Є переважно експерименталістськи-орієнтованими (різноманітні форми практикумів, пов'язаних безпосередньо із об'єктами польового наукового дослідження, виробництвом, послугами та ін. і спрямованими на виробничо-професійну соціалізацію	Є переважно академічно-орієнтованими або ж унаочнено-розважальним і і спрямованими на популяризацію відповідних знань, вмінь, навичок	переважно консьюмеристськи-орієнтованими і тісно пов'язаними із прикладними знаннями

Висновки

Таким чином, методологічним базисом для побудови ієрархії технологій управління вищою освітою слугує теорія ієрархічних рівнів соціальної дії Парсонса. Очевидно, що Парсонс мав чітке розуміння «рівнів» соціального аналізу, рівно як і їх взаємин. Ієрархічний устрій є достатньо чітким, рівневу будову парсонівської системи можна охарактеризувати з двох позицій. По-перше, кожен нижчий рівень забезпечує умови, енергію, необхідну для вищих рівнів. По-друге, більш високі рівні контролюють ті, що є ієрархічно нижчими» [6, р.155]. Екстраполюючи ці ознаки на управління освітою, можна дійти до висновку про те, що управління освітою включає як мінімум три паралельно розгорнуті процеси – структурування зовнішнього середовища, корпоративне управління в середині самої системи освіти і управління процесом соціалізації. При цьому управління освітою можна розглядати як переведення в якісно-новий динамічний стан інших соціальних підсистем, між якими відбувається інформаційно-комунікативний та регулятивний обмін (напр., між системою освіти та правовою підсистемою – у сфері превенції соціально-небажаної поведінки молоді, між системою освіти та підсистемою політики – у сфері виховання у підростаючих поколіннях політичної лояльності, активності, конформності тощо; між системою освіти та економічною підсистемою – як підготовку професійно-соціалізованих кадрів, які досягають більш високого рівня

професійної мобільності). В процесі управління освітою відбувається прийняття вольових рішень щодо ключових питань структурування освітнього простору, корпоративного управління в межах закладу освіти та управління процесом соціалізації на мікрорівні соціальних інтеракцій «вчитель (педагог, вихователь, викладач, тренер, наставник, тьютор тощо) – учень (студент, підопічний, вихованець)». Управління освітою в розумінні автора даної роботи виступає ієрархізованою системою соціальних технологій, яким знаходять застосування на трьох рівнях активності відповідних соціальних суб'єктів із соціально-рольовими характеристиками: рівні визначення макропріоритетів освітньої політики щодо ВНЗ; мезорівні створення соціально-нормативних умов для здійснення соціалізації засобами ВНЗ; рівень безпосереднього управління навчально-виховним процесом з боку безпосередніх суб'єктів соціалізації – викладачів, тьюторів, тренерів тощо (управління мікрорівня).

Список використаної літератури

1. Грейсон Д., О'Делл С. Американский менеджмент на пороге XXI века. – М.: Экономика, 1991. – 196 с.
2. Дюркгейм Э. Метод социологии. – М.: Наука, 1991. – 575 с.
3. Парсонс Т. Система современных обществ: Пер. с англ. Л.А. Седова и А.Д.Ковалёва / Под ред. М.С. Ковалёвой. – М.: Аспект Пресс, 1998. – 270 с.
4. Романенко Ю.В. Соціалізація особи: метапрограмний та психотехнологічний аспекти. – Київ, Вид-во ДУІКТ, 2007. – 463 с.
5. Швець Д.Є. Соціально-нормативні чинники інституціалізації управління вищою освітою / Д.Є. Швець // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики : збірник наукових праць / за ред. О.Л. Скідіна. – Запоріжжя : КПУ, 2010. – Вип. 48. – С. 233–241.
6. Ritzer G. Sociological Theory. – N.Y.: McGraw-Hill, 1983. – 323 p.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Grayson D., O'Dell C. American Management at the Threshold of the XXI Century. – M.: Economics, 1991. – 196 p.
2. Durkheim E. The Method of Sociology. – M.: Nauka, 1991. – 575 p.
3. Parsons T. The System of Modern Societies: Translation from English. L.A. Sedova and A.D.Kovaleva / Ed. M.C. Kovaleva. - M.: Aspect Press, 1998. – 270 p.
4. Romanenko Y.V. Socialization of the individual: metaprogram and psychotechnological aspects. – Kiev, Publishing House DUKT, 2007. - 463 p.
5. Shvets D.Ye. Social and Regulatory Factors of Institutionalization of Higher Education Management / D.Ye. Shvets // Social Technologies: Current Issues of Theory and Practice: Collected Works / ed.by O.L. Skidina. - Zaporizhye: KPU, 2010. - Issue 48. - P. 233-241.
6. Ritzer G. Sociological Theory. – N.Y.: McGraw-Hill, 1983. – 323 p.

Д.Є. ШВЕЦ (доктор социологических наук, доцент, профессор кафедры менеджменту організацій)

Запорожская государственная инженерная академия, Запорожье, Украина

Л.Н. Швець (кандидат социологических наук, доцент кафедры менеджменту організацій)

Запорожская государственная инженерная академия, Запорожье, Украина

E-mail: admin@zgia.zp.ua

Моделі управління освітою в структурно-функційній парадигмі менеджменту та соціології управління

МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЕМ В СТРУКТУРНО- ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ПАРАДИГМЕ МЕНЕДЖМЕНТА И СОЦИОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ

Аннотация. Стаття посвящена проблеме концептуализации технологий управления высшим образованием в парадигме структурного функционализма.

Ключевые слова: управление, управление образованием, структурно-функциональная парадигма менеджмента, технологии управления, социология управления.

D.SHVETS (Doctor in Sociology, the Professor of the department of the Business Management Department).

Zaporizhye State Engineering Academy, Zaporozhye

L.SHVETS (PhD in Sociology, associate professor of the department of the Business Management Department)

Zaporizhye State Engineering Academy, Zaporozhye

E-mail: admin@zgia.zp.ua

EDUCATION MANAGEMENT MODELS IN THE STRUCTURAL AND FUNCTIONAL PARADIGM OF MANAGEMENT AND SOCIOLOGY MANAGEMENT

Abstract. An important issue in the theory and practice of management in higher education is achievement of harmonization between the applied management technologies and institutional models of higher education management. Methodological basis for hierarchy building of higher education management technologies is the theory of hierarchical levels of the social action theory of Parsons. In this article the relation between social functions and needs which are satisfied by the institute management of education has been presented for the first time, the substantive field of education system of management theory that covers the organizational structure of social management, the management process of social organization and social control mechanisms has been built. The object definition of branch and sub-branch sociologies, each of which will be used by the appropriate substantive and conceptual-categorized clusters - sociology of education management and sociology of higher education management of sociology as sub-branches management has also been given. For the first time the classification of technology levels of education system management has been developed. The aforementioned technologies are used in the frame of four systems of higher education management: etatist-bureaucratic, corporate-scientist, social and managerial-market. The obtained results can form the basis for the innovation process management in the educational institution.

Keywords: management, education management, structural and functional paradigm of management, technology management, sociology of management.

Стаття надійшла до редколегії 27.10.13

Прийнята до друку 02.11.13

Рецензент: д.ф.н., проф. Воронкова В.Г.